

B. Bevk, Grški in latinski klasiki, Ovid, Ilijada, Odiseja, Enejida (Prevodi). Lastniške pravice pridržane. V Gorici 1911—1912.

Bevkovi prevodi, tisti drobni zvezki po 32 strani, so narasli skoro za majhno knjižnico, vendar še nisem čital, da bi jih kdo ocenil po njih zaslugi. Odkritosrčna sodba o njih bi najbrž ne bila posebno ugodna, zakaj v teh snopičih je zbrane mnogo nepesniške navlake iz raznih slovstev, marsikaj smo čitali že v boljših prevodih (n. pr. Schillerjevo Pesem o zvonu), jezik pa glasno priča, da je prevajalec premalo pesnik, kar je hotel še posebej posvedočiti z izvirnimi verzi. V zadnjem času je posvetil svojo pozornost staroklasični literaturi, in nekaj teh poskusov je zdaj zbranih v posebni knjigi. Poslovenil je one oddelke, ki jihčitajo naši srednješolci v krestomatijah, zato jim zbirka utegne služiti za tolmača. Moti nas tipografska nerodnost, da se paginacija redno končava za drugo polo; tega bi si g. prevajalec ne smel dovoliti, četudi je sam istočasno požrtvovalni založnik svojih spisov. Ko smo se srečno prerili mimo šestomerov, kakršen je n. pr. na str. 29 tale: „S kraja izgon ljubeznjiv drzovit že v istemu (!) činu“ ter spremljali Kadma do konca 32. strani, nas iznenadi nova naslovna stran in šele na 3. strani nadaljujemo pretrgano metamorfozo. To se ponavlja do nevolje! — Podrobna ocena prevodov bi se raztegnila v obširno razpravo, in leposlovni list se mi ne zdi za to primerno mesto. — V literarni zapuščini Val. Kermavnerja sem našel prevod prvih trinajst spevov Odiseje, ki bi zaslužili založnika. Par spevov je bilo objavljenih pred 40 leti. Priobčiti hočem uvod „Odiseje“, ki ga je odlični šolnik podomačil tako:

Slavi mi, Muza, možá, premetênega, ki je najdalje
Blodil, odkar bil sveti je grad Trojanski porušil:
Mnogih ljudi selišča je videl in šege spoznaval;
Mnogo prebil je nadlog i na morju otožnega srca,
Sebi život da ohrani in dragim pajdašem vrnitev...

Zdaj pa primerjajte s tem odlomkom Bevkov prevod in si ustvarite sodbo — sami!

Dr. J. Š.

Dr. Jos. Rakež, Uho in sluh. Poljudna-znanstvena črtica. Ob 50letnici Društva zdravnikov na Kranjskem. V Ljubljani. „Narodna založba“. 1912. 12^a. 23 str. Cena 20 v.

Dr. Rakeža poznajo Zvonovi bralci kot spretnega, popularnega pisatelja, ko je priobčeval nekako pred dvajsetimi leti v tem mesečniku medicinske črtice o hipnotizmu in njegovih pojavih, o otrovni in nalezljivi bolezni, o vzduhu in njega vplivu na človeško zdravje, o nosu, roki in nogi, o očesu in dr. Žal, da je tako dolgo praznovalo njega večje pero. — To prigodno črtico odlikujejo iste lastnosti, kakor prejšnje njegove spise: znanstvena temeljitost, duhovito pripovedovanje in eleganten slog. V uvodu govori o pomenu sluha v duševnem življenju človeškim, nato tolmači organ sluha, slušni stroj, postanek zvoka in različne zvočne premene ter razpravlja o ušesu s kosmetičnega stališča. — Neki poročevalec je imenoval to črtico „resničen umotvor in pravi biser naše poljudno-znanstvene literature“, in tega priznanja ji ne moremo odrekati.

Medicus.

Pavel Poljanec, Črtice iz slovenskega političnega dela in boja. Založil „Mariborski Sokol“. Maribor 1912. 8^a. 48 str. Cena 80 v.

Pisatelj nam sliká v okviru avstrijske politike razvoj slovenskega javnega življenja od l. 1848. do najnovejših dni. Knjižica nam ne nudi nikakih novih razkritij; njena vrednost je v tem, da podaja širšemu občinstvu objektivno resnico v poljudni besedi. Pisatelj je izbral le važnejše momente, pa jih spretno združil v

zaokroženo celoto, da je slika jasna, pregledna in umljiva tudi neizobražencu. Želimo vztrajnemu narodnemu delavcu, da doseže s tem delcem enake uspehe, kakor jih je s svojo „Kratko zgodovino slovenskega naroda“, ki roma ravnokar v drugem natisu med ljudstvo. J. Š.

Anton Kosi, Šola in narodnost. Izdal in založil pisatelj (A. Kosi, nadučitelj v Središču). Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani, 1912. 8°. 40 str. Cena 45 v.

Knjižica je v prvi vrsti namenjena učiteljstvu ter se bavi z aktualnim vprašanjem, kako je vzgajati šolsko mladino, da bo ljubila svoj narod, svoj materni jezik, povsod in vselej, naj jo zanese usoda kamorkoli; zakaj materinščina je temelj vsemu narodnemu življenju, vsej omiki. Ljudska šola naj pospešuje na vso moč naravni razvoj maternega jezika, z njegovo gojitvijo se na najnaravnejši način vzbudi in okrepiča v otroških srcih narodno čustvo, narodno zavest (13). Učitelj naj pri zemljepisnem pouku mladino navdušuje za krasoto slovenske domovine; čitanke mu nudijo dovolj zgodovinske snovi, iz katere lahko izvaja nauke za zbujanje narodnega čuta v otrocih. Enako je gojitev petja v ozki zvezi s poukom v materinščini in z njegovim vplivom na kakovost značaja. Velike važnosti so šolarske knjižnice, ki store v vzgojnem in poučnem oziru več nego podvojen napor učiteljev v šoli. Za duševno blaginjo ljudstva vnet učitelj naj deluje tudi izven šole po devizi: Iz naroda za narod! Pisatelj je mnenja, da za učiteljstvo, kakršne so razmere sedaj na Slovenskem, ni prostora v organizaciji nobene politične stranke (31). Pri tem navdušenju za politično nadstrankarstvo je g. Kosi prezrl veči del naše duhovščine, ki se ne boji, da s svojim strastnim političnim delovanjem izgubi pri ljudstvu ugled in veljavo, in ki prisili večkrat tudi učitelja, da stopi neprostovoljno v nevarno politično areno. Sicer pa želimo, da najde pisatelj za svoje lepe načrte, ki jih razvija v devetem poglavju, med svojimi tovariši mnogo sodelavcev. O. R.

Robert F. Arnold, Das moderne Drama. Zweite verbesserte, teilweise neu bearbeitete Auflage. Strassburg, Verlag von Karl J. Trübner 1912. 8°. XV + 388 str. Broš. 6 M, vez. 7 M.

Pred štirimi leti je napisal R. F. Arnold, profesor za novejšo nemško književnost na dunajskem vseučilišču, na podlagi svojih predavanj knjigo o moderni dramatik. To je bil prvi poskus, pokazati osebe sodobne literature v historični kavalni zvezi in razložiti razvoj moderne, predvsem nemške drame, iz njenih narodnih in mednarodnih pogojev, kar ni bila lahka naloga. Knjiga je odpomogla občutni potrebi, kakor kaže njena druga izdaja, ki je neizpremenjen ponatisk prve; popolnoma predelana je edino bibliografija, za katero mu je dr. I. Prijatelj prispeval podatke o drami pri Slovanih.

Pečat postanka je knjigi ostal: razdeljena je na 12 predavanj. V prvem nam kaže gledališče kot socialno tvorbo, ki je odvisna od gospodarskih razmer in splošnega kulturnega stanja; dandanes gledališče ni več edini ventil javnega mnenja kakor za časa absolutizma, ima tudi hude konkurente: cirkus, varieté, kinematograf. Gledališka kalamiteta je torej splošna prikazen in ne občutimo je edino le Slovenci. — Sledeča predavanja nam kažejo kratek pregled nemške drame v 19. stoletju do 1885, romantiko in „mladonemško“ dramatiko, tri izolirance „srebrne dobe“ (1840—1860): Hebbela, Ludwiga in Wagnerja, najgloblji padec nemške literature po lavorikah Prusije na bojnem polju in plitvost, ki je gospodovala od 1870—1885. Vladali so premagani Francozi s svojimi „moralstvenimi igrami“: Dumas, Augier, Sardou, Teuillet in dr. — Peto predavanje skuša podati temelje moderne drame, kakor bazirajo na splošni kulturi sedanjosti. Temeljito obvlada avtor to obsežno polje ter ga